

Briselē, 2024. gada 4. oktobrī
(OR. en)

13994/24

ENER 474
COMPET 981
CLIMA 332

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu atšķirības – viedokļu apmaiņa

Pielikumā pievienota prezidentvalsts informatīva piezīme par elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu atšķirību, gatavojoties TTE (Enerģētika) padomes sanāksmei 2024. gada 15. oktobrī.

Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu atšķirības

Pamatinformācija un pārskats

Pēdējos mēnešos Centrāleiropu, Austrumeiropu un Dienvidaustrumeiropu ir skārušas augstas elektroenerģijas cenas ar krasu cenu kāpumu maksimumstundās, jo īpaši vakarā. Šīs cenas, kas dažos gadījumos 2024. gada jūlijā un augustā pārsniedza 400 EUR/MWh, ir nesamērīgi ietekmējušas Dienvidaustrumeiropas reģionu, radot būtisku spiedienu uz tā ekonomiku un konkurētspēju.

Īpaši skartas ir reģiona dalībvalstis, radot konkurētspējas problēmas, un tāpēc tās aicina veikt saskaņotas ES darbības, lai stabilizētu cenas un uzlabotu energoapgādes drošību reģionā.

Komisija ciešā sadarbībā ar skartajām dalībvalstīm apzina iespējamus virzītājspēkus un faktorus, kas varētu būt izraisījuši šo situāciju, tostarp lielo elektroenerģijas pieprasījumu karstuma viļņa laikā vai pārvades tīkla un vairāku spēkstaciju uzturēšanas darbus. Nepietiekamas pārrobežu infrastruktūras arī kavē efektīvu elektroenerģijas sadali starp dažiem reģioniem, jo īpaši maksimālā pieprasījuma laikā, un tas palielina cenas un rada tirgus neefektivitāti. Turklāt Dienvidaustrumeiropas reģions nav pilnībā integrēts lielākajā ES elektroenerģijas tirgū, kas arī var radīt ievērojamas cenu atšķirības un kavēt netraucētu liekās elektroenerģijas pārvešanu no citiem reģioniem.

Vienlaikus reģions saskaras ar problēmām, kas saistītas ar variablu atjaunīgu energoresursu pārvaldību nepietiekamas uzglabāšanas pieejamības vai citu elastīgu risinājumu dēļ. Piemēram, sausuma apstākļu dēļ samazinātā hidroenerģija ir padarījusi dažas dalībvalstis vairāk atkarīgas no ogļu un gāzes spēkstacijām, kas savukārt palielina izmaksas.

Šis straujais kāpums elektroenerģijas vairumtirgū, jo īpaši Centrāleiropā un Dienvidaustrumeiropā, izceļ nepieciešamību apsvērt mērķtiecīgus pasākumus, kas var efektīvi palīdzēt stiprināt elektroenerģijas tirgu, energoapgādes drošību un stabilitāti reģionā un Savienībā kopumā.

Nepieciešamie pasākumi

Lai risinātu šīs problēmas, nodrošinātu pienācīgu tirgus darbību visā ES, labāk pārvaldītu atjaunīgu energoresursu nestabilitāti un efektīvāk saskaņotu piedāvājumu ar pieprasījumu, ir vajadzīgas būtiskas investīcijas starpsavienojumos un elastībā (pieprasījuma reakcija, uzglabāšanas jauda u. c.) papildus turpmākām investīcijām infrastruktūrā, vienlaikus ļaujot arī veikt mērķtiecīgus pielāgojumus un solidaritātes mehānismus dalībvalstu atbalstam. Tajā pašā laikā var būt vajadzīgi īstermiņa pasākumi, lai novērstu augstu cenu periodus ziemas periodā. Ir svarīgi nodrošināt, lai valstu lēmumos tiktu ņemta vērā arī plašāka reģionālā ietekme. Uzlabota koordinācija starp PSO un infrastruktūras plānošanas koordinācija ir būtiska, lai pilnībā atraisītu reģiona potenciālu un stabilizētu cenas.

Orientējoši jautājumi apspriedēm

1. Kādus papildu pasākumus varētu veikt, lai palielinātu fizisko pārrobežu jaudu nolūkā uzlabot tirdzniecību starp dažādiem Eiropas Savienības reģioniem?
2. Vai ir jāuzlabo koordinācija, lai nodrošinātu, ka valsts līmeņa lēmumos tiek ņemta vērā to plašāka reģionālā ietekme?
3. Kādi īstermiņa un ilgtermiņa pasākumi ir vajadzīgi reģionā un iekšējā enerģijas tirgū kopumā, lai veicinātu elastības izvēršanu, uzlabotu pārrobežu plūsmu efektivitāti un uzlabotu elektroenerģijas datu pārredzamību un pieejamību?